

ΛΕΝΑ ΜΑΝΤΑ

Η
ΕΚΔΙΚΗΣΗ
ΤΩΝ
ΑΓΓΕΛΩΝ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Η εκδίκηση των αγγέλων**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Λένα Μαντά
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Άννα Μαράντη
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Νέλλυ Βασιλείου
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Μερσίνα Λαδοπούλου

© Λένα Μαντά, 2016

© Φωτογραφιών εξωφύλλου: Kristy Campbell/Arcangel images,
Thodsapol Thongdeekhieo/123 RF, Tomertu/123 RF
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

Πρώτη έκδοση: Μάιος 2016, 80.000 αντίτυπα

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-1378-5
Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-1379-2

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτί.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδειάς του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

Έδρα: Τατοΐου 121, 144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • http://blog.psychogios.gr

PSYCHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Head Office: 121, Tatoiou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • http://blog.psychogios.gr

ΛΕΝΑ ΜΑΝΤΑ

ΑΛΛΑ ΕΡΓΑ
ΤΗΣ ΛΕΝΑΣ ΜΑΝΤΑ

- Βαλς με δώδεκα θεούς*, Εκδ. ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2005
Θεανώ, η Λύκαινα της Πόλης, Εκδ. ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2006
Το σπίτι δίπλα στο ποτάμι, Εκδ. ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2007
Η άλλη πλευρά του νομίσματος, Εκδ. ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2008
Έρωτας σαν βροχή, Εκδ. ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2009
Το τελευταίο τσιγάρο, Εκδ. ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2010
Δεν μπορεί, θα στρώσει! (διηγήματα), Εκδ. ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2010
Χωρίς χειροκρότημα, Εκδ. ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2011
Όσο αντέχει η ψυχή, Εκδ. ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2012
Με λένε Ντάτα, Εκδ. ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2013
Ήταν ένας καφές στη χόβολη, δεύτερη έκδοση,
Εκδ. ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2014
Τα πέντε κλειδιά, Εκδ. ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2014
Μια συγγνώμη για το τέλος, Εκδ. ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2015
Όσα ήθελα να δώσω (διηγήματα), Εκδ. ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2015

Για την Κωνσταντίνα

Λίγα λόγια από μένα...

Όπως πάντα... χρόνια τώρα... λίγα λόγια που σας δίνουν τη γενικότερη εικόνα του βιβλίου που κρατάτε στα χέρια σας. Μόνο που για το συγκεκριμένο δεν ξέρω τι να πρωτοπώ. Κατ' αρχάς, επιβεβαιώνει αυτό που απαντώ σε όλους εσάς που μου γράφετε, ζητώντας μου να κάνω βιβλίο τη ζωή σας· δε γράφω κατά παραγγελία, δεν μπορώ να κάνω καταγραφή.

Η εκδίκηση των αγγέλων ξεκίνησε πριν από πολλά χρόνια· με μια ιστορία που έμαθα... για ένα εικοσάχρονο κορίτσι που έφυγε αναίτια, και ακόμη κανείς δεν ξέρει τι ήταν αυτό που την ταξίδεψε με τους αγγέλους. Την ιστορία την άκουσα... την κηδεία μου την περιέγραψαν... αλλά εγώ ήταν αδύνατον να εντάξω όλο αυτό σ' ένα βιβλίο. Με βασάνιζαν οι εικόνες, με αρρώσταινε η σκέψη και το έσπρωχνα όλο και πιο βαθιά στο μυαλό μου. Έγραψα το Όσο αντέχει η ψυχή, το Με λένε Ντάτα, Τα πέντε κλειδιά, συνέχισα με το Μια συγγνώμη για το τέλος, ώσπου συνειδητοποίησα πως έπρεπε πια να βγει στην επιφάνεια, διαφορετικά δε θα με άφηγε ήσυχη...

Παρόλο που ήξερα και την ιστορία της υπόλοιπης οικογένειας, την παρέλειψα. Όπως είπα δεν κάνω καταγραφή γεγονότων. Επιπλέον, με την ιδιοτροπία που έχω να κλείνω ευοίωνα κάθε βιβλίο, έπρεπε να βρω τον τρόπο να αποδώσω κάτι τόσο τραγικό και παράλληλα να εξασφαλίσω τον χρόνο ώστε, στη συνέχεια, να ανατρέψω την όποια «βαριά» διάθεση. Το μυαλό μου δοκίμασε πλείστες όσες εκδοχές και καμιά δε μου άρεσε.

Όλα ξεκίνησαν, όταν μια αναγνώστριά μου έστειλε μαζί με τη γνώμη της για ένα βιβλίο (δε θυμάμαι ποιο) και μια υπόδειξη: Πολύ θα ήθελα, κυρία Μαντά, μου έγραφε, σ' ένα βιβλίο σας η ηρωίδα να είναι συγγραφέας! Αυτό ήταν! Όλα μπήκαν αναπάντεχα σε τάξη! Το μυαλό προσηλώθηκε σε αυτό και η ιστορία, που είναι εντελώς φανταστική, χτίστηκε με τον γνωστό τρόπο... ξέρετε... μαγικά· από το πουθενά και με την κάθε μέρα να γεννάει κάτι καινούργιο. Επέλεξα να το αποδώσω μέσα από το πρίσμα ενός, ας πούμε, αστυνομικού κειμένου... Τα πέντε κλειδιά άνοιξαν τον δρόμο τελικά.

Εδώ τα εμπόδια, όμως, φάνταζαν ανυπέροβλητα. Εδώ είχαμε να κάνουμε με φόνο... χρειαζόμενι πληροφορίες...

Πρέπει να ευχαριστήσω για ακόμη μια φορά τον ιατρό Λουκά Σεχρεμέλη και τη γυναίκα του Αφροδίτη, που είναι φαρμακοποιός. Και οι δύο ήταν υπέροχοι, αναλυτικοί και πρόθυμοι να μη μου αφήσουν καμιά απορία! Περάσαμε τρεις και πλέον ώρες, καθισμένοι στο μπαλκόνι του σπιτιού τους, να συζητάμε κάθε πιθανό σενάριο... δολοφονίας! Στη συζήτηση ο άντρας μου και μαζί τα ξαδέλφια μας, Γιώργος και Ματίνα, που πήραν για πρώτη φορά μια γεύση τού πώς δημιουργείται ένα βιβλίο. Ευτυχώς δεν έπληξαν... Χίλια ευχαριστώ και στους τέσσερις!

Κι αφού έμαθα όσα χρειαζόμενι, πάλι δεν μπορούσα να ξεκινήσω! Δεν είχα αποφασίσει πού θα πήγαινα τους ήρωες, δεν ήμουν σίγουρη ούτε για την ταυτότητα του ενόχου! Σχεδόν ήξερα τα πρόσωπα (σημειώστε αυτό το «σχεδόν»), αλλά μου έλειπαν στοιχεία και, κυρίως, το κίνητρο για όλο αυτό το κακό!

Στις 8 Νοεμβρίου, την ημέρα που γιορτάζουν οι Αρχάγγελοι (επίσης σημαδιακό κι αυτό, και έδωσε τον τίτλο στο βιβλίο), ήμασταν καλεσμένοι με τον Γιώργο στον Ασβεστόλακκο, μια ταβέρνα στο Μαρούσι. Γιόρταζε η ξαδέλφη μας η Ματίνα. Μέχρι να έρθουν και οι υπόλοιποι, περιμέναμε μέσα στο αυτοκίνητο, στο υπαίθριο πάρκινγκ. Μιλώντας με τον άντρα μου και απαντώντας στις ερωτήσεις του για το νέο βιβλίο, αρχίζω πια να το σχηματο-

ποιώ στο μυαλό μου και να βρίσκω τον δρόμο για να ξετυλίξω την ιστορία μου... Εκείνο το βράδυ, είχα έναν επιπλέον λόγο να είμαι ευδιάθετη.

Ακριβώς μια βδομάδα μετά, ξεκινούσε ο Γολγοθάς. Πάνω από είκοσι μέρες με παίδεψε η εισαγωγή... Ίσως ήταν και ό,τι πιο δύσκολο έχω γράψει. Για την ακρίβεια, το έβλεπα στο μυαλό μου και δεν μπορούσα να το αποδώσω! Δεν ήθελα να είναι βαρύνγοντο, δεν έβγαινε αλλιώς, το γεγονός από μόνο του τραγικό, όλες οι λέξεις φάνταζαν κούφιας και χωρίς νόημα. Ακόμη και τώρα δεν ξέρω αν κατάφερα κάτι, αν όχι καλό, τουλάχιστον σωστό... Γενικά ποτέ μου δεν υπήρξα τόσο εκνευρισμένη, όσο όταν έγραφα αυτό το βιβλίο! Γύρω στα Χριστούγεννα κι ενώ η ιστορία ήταν σε εξέλιξη, εγώ δεν ήξερα πώς θα την τελειώσω! Έβλεπα ασύνδετες εικόνες και είχα την αίσθηση ότι ένα τεράστιο πάζλ κρατούσε σκόρπια τα κομμάτια του στο μυαλό μου επίτηδες για να με παιδέψει!

Σταματώ για τις διακοπές των Χριστουγέννων – ως συνήθως έχω ένα σωρό δουλειές κι έναν λαό να φιλοξενήσω! Στην άκρη το βιβλίο για λίγο... αλλά όχι και η αίσθησή του, που με κνηγούσε. Για καλή μου τύχη, ήρθαν από τη Θεσσαλονίκη οι κουμπάροι μας, ο Γιώργος και η Θάλεια. Η μια τρελή ιστορία συναντάει την άλλη, οφείλω να πω... Αναγνώστρια που κάποτε έστειλε μια κριτική στις Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ για το Σπίτι δίπλα στο ποτάμι, και ακόμη δεν ξέρω να σας πω πώς το ένα έφερε το άλλο, και φτάσαμε στο σήμερα να είμαστε φίλες και κουμπάρες! Μαζί της συζητάω τα βιβλία μου και οφείλω να πω ότι το κριτήριο της είναι αξιοπρόσεκτο!

Θάλεια, ευχαριστώ για εκείνο το βράδυ που λίγο και θα μας έβρισκε το ξημέρωμα να συζητάμε για την Εκδίκηση των αγγέλων... Οι άντρες και τα παιδιά χόρταιναν ύπνο κι εμείς ερευνήσαμε μαζί όλη την ιστορία. Και μόνο που άκουγα όσα έλεγα ήταν πολύτιμο.

Από εκεί και μετά, κανένα εμπόδιο... Το βιβλίο γράφτηκε με ταχύτητα και χωρίς πιασμένα. Για πρώτη φορά, βέβαια,

χρειάστηκε να κάνω σχεδιάγραμμα και να κρατήσω σημειώσεις. Πρωτόγνωρη εμπειρία για μένα, αλλά μου άρεσε τελικά.

Κλείνοντας αυτό το σημείωμα, θέλω να σας πω ότι δεν έχω ιδέα τι θα είναι το επόμενο βιβλίο. Για να είμαι ειλικρινής, νιώθω την ανάγκη για κάτι πολύ ανάλαφρο... αλλά ποτέ δεν ξέρει κανείς. Άλλα λέω εγώ και άλλα επιβάλλει, τις περισσότερες φορές, η αυταρχική μου έμπνευση.

Ό,τι κι αν είναι πάντως, να είστε σίγουροι, θα είναι από καρδιάς...

Λένα Μαντά

Εισαγωγή

Ο ήλιος άφησε ν' αργοσυρθούν τα σύννεφα που του έκρυβαν τη θέα και ύστερα ξεδίπλωσε περιλάμπρος το μεγαλείο του. Οι αχτίδες του χάιδεψαν το ολόλευκο φόρεμα και οι μικροσκοπικές πετρούλες που το στόλιζαν στραφτάλισαν ζωντανεμένες. Λευκά λουλούδια υπήρχαν παντού, πλεγμένα ακόμη και μέσα στα ξανθά μαλλιά της νύφης. Κοίταξε παραξενεμένος τη λαοθάλασσα κάτω και απόρησε. Κόσμος στριμωγμένος που δεν μπορούσε ούτε ν' αναπνεύσει βρισκόταν παντού· στον δρόμο, στα πεζοδρόμια, πάνω σε αυτοκίνητα, συνωστισιμένος μπροστά σε παρράθυρα και πάνω σε ταράτσες. Έστρεψε το βλέμμα του στη νύφη και μετάνιωσε που άφησε τα σύννεφα να παραμερίσουν. Ίσως ήταν καλύτερα να παρέμενε πίσω τους, προστατευμένος από τη φρίκη. Δεν ήταν ένας συνηθισμένος γάμος αυτός... Το φως του, σαν να έχασε τη λάμψη του, θάμπωσε, ξεθώριασε, ενώ τα σύννεφα, που καραδοκούσαν, κόμπαζαν δίπλα του – και είχαν δίκιο. Έπρεπε να μείνει κρυμμένος, ν' αφήσει εκείνα να διαφεντέψουν μια τέτοια μέρα, να τα αφήσει να κλάψουν, να θρηνησουν...

Το κατάλευκο κουτί γλίστρησε απαλά από το αυτοκίνητο και βρέθηκε στους ώμους τεσσάρων αντρών. Δίπλα μια γυναίκα με το πρόσωπο σφιγμένο, αδάκρυτη, έδωσε με δυνατή φωνή οδηγίες. «Όχι εσείς! Άλλοι θα συνοδέψουν το κορίτσι μου!»

Τέσσερις γίγαντες, μαυροπουκαμισάδες Κρητικοί εμφανίστηκαν και πήραν πάνω τους την ευθύνη της μεταφοράς. Κάτω

από τα μουστάκια τους τα χείλη ήταν σφιγμένα και τα μάτια πονούσαν από την προσπάθεια να μην κυλήσει ούτε δάκρυ για το χατίρι της μάνας, που περπατούσε στήτη δίπλα στον άγγελο που είχε ήδη φύγει για το μακρινό του ταξίδι. Απόλυτη σιγή επικρατούσε. Τόσος κόσμος κι ούτε ανάσαινε· βουβά τα δάκρυα, κι από ένα μαντίλι να σφραγίζει κάθε στόμα, να μην ακουστεί το παραμικρό. Μια κραυγή έσκισε το σεντόνι της σιωπής. Η γιαγιά της νύφης είχε βγει στο κατώφλι της μικρής μονοκατοικίας για να υποδεχτεί την εγγόνα της.

«Γιατί, Παναγιά μου;» ξεφώνισε. «Πώς τ' άφησες να γίνει τούτο το κακό; Σήκω, λαφίνα μου... σήκω, περισσότερα μου, να φιλήσεις τη γιαγιά σου! Σήκω να δεις τον κόσμο που ήρθε να σε μαρώσει νύφη!»

Ο ήλιος σκοτεινίασε ακόμη περισσότερο. Τέτοιες στιγμές ήθελε να εξαφανιστεί, να μην ξαναβγεί, να μην ξαναδεί γονιούς να χάνουν τα παιδιά τους. Λοξοκοίταξε τα σύννεφα που μπορούσαν να κλάψουν αλλά κι εκείνα έμεναν ασάλευτα να παρακολουθούν. Η μάνα του κοριτσιού, όμοια με δωρική κολόνα, έστεκε δίπλα στο παιδί της· οι άντρες που σήκωναν το κατάλευκο φέρετρο δεν έκαναν ούτε βήμα μπροστά στον θρήνο της γιαγιάς. Ύστερα από δευτερόλεπτα απόλυτης ακινησίας, η γυναίκα βρέθηκε δίπλα στην ηλικιωμένη που σπάρραζε και η φωνή της ακούστηκε καθαρή και δυνατή.

«Μάνα, μέχρις εδώ! Δε θέλω κλάματα, δε θέλω μοιρολογία! Όποιος κλάψει ή μοιρολογήσει θα φύγει από το σπίτι μου! Σήμερα παντρεύω το κορίτσι μου κι ας είναι γαμπρός ο Χάρος! Κι εσείς, λυράρηδες, τι σωπάσατε; Τι σας έφερα εδώ, μωρέ; Για να στεκόσαστε σαν μαρμαρωμένοι; Ήρθε η νύφη! Παίξτε τα τραγούδια που της πρέπουν!»

Τότε πρόσεξε ο ήλιος τους άντρες με τις λύρες που στέκονταν παραταγμένοι στον κήπο, πριν στρέψει το πυρωμένο βλέμμα του πάλι στη μάνα. Αυτή η γυναίκα έδειχνε να έχει χάσει τα λογικά

της. Κι ας είχε αντικρίσει τέτοιες στιγμές στους αιώνες που πέ-
ρασαν, κι ας είχε γίνει μάρτυρας κάθε τραγωδίας πάνω στη γη,
αυτό φάνταζε αλλόκοτο. Η γυναίκα τώρα κοιτούσε αγριεμένη
τους άντρες που τα δάχτυλά τους κρατούσαν παγωμένα το δο-
ξάρι, οι λύρες σιωπούσαν κι αυτές. Και τότε αυτή η ίδια άρπαξε
μια λύρα και η φωνή της ήχησε καθαρή καθώς τραγουδούσε μια
κρητική μαντινάδα:

*Αγγελικό μου πρόσωπο
κι αγγελικό μου γέλιο,
εσύ, μικρή μου, θα γενείς
του ουρανού θεμέλιο.*

*Λένε πως πρέπει οι άγγελοι
στον ουρανό να ζούνε
μα 'γώ, Θεέ μου, τ'ς ήθελα
στη γη να περπατούνε.*

Ο ήλιος αυτή τη φορά έλαμψε περίτρανος. Αν έτσι ήθελε μια
μάννα να κατευοδώσει το παιδί της, εκείνος θα ήταν δίπλα της.
Αν η ίδια άντεχε, είχε χρέος να τη στηρίξει και να κάνει τη μέρα
τόσο λαμπερή όσο την ήθελε εκείνη. Την ίδια απόφαση πήραν
και οι λυράρηδες. Πριν ξεψυχήσουν στα χείλη της οι τελευταίες
λέξεις, οι λύρες πήραν φωτιά και, κατά τα έθιμα της Κρήτης, άρ-
χισαν τα «παστρικά»: τα στιχάκια που τραγουδούν όταν ετοιμά-
ζουν τη νύφη και υμνούν τα κάλλη της.

*Σ' όσους γάμους κι αν επήγα
τέτοια νύφη δεν την είδα...*

*Να 'χει κούτελο μικράκι
στρογγυλό σαν φεγγαράκι...*

*Να 'χει μύτη σαν κονδύλι
στόμα σαν το δαχτυλίδι...*

*Να 'χει μάτια σαν ελιές
και γεμάτα μαριολιές...*

Το πρόσωπό της ηρέμησε, σαν άκουσε τις μαντινάδες. Έκανε ένα νεύμα και οι τέσσερις που κρατούσαν τη νύφη πέρασαν επιτέλους το κατώφλι του κήπου.

Ο ήλιος τόλμησε να ρίξει ακόμη μια ματιά στο κορίτσι, που φαινόταν να κοιμάται γαλήνια στο κρεβάτι της. Ήταν πολύ όμορφη, στ' αλήθεια... ένας άγγελος που περπάτησε για λίγο στη γη, πριν επιστρέψει στο σπίτι όπου ανήκε· στον ουρανό.

Η θλιβερή πομπή χάθηκε στο εσωτερικό του σπιτιού. Κανείς δεν κουνήθηκε από τη θέση του, μόνο το αυτοκίνητο του γραφείου τελετών άνοιξε δρόμο ανάμεσα στο συγκεντρωμένο πλήθος και απομακρύνθηκε. Θα επέστρεφαν σε λίγες ώρες για να ολοκληρώσουν τη μακάβρια αποστολή τους. Η μητέρα της κοπέλας ήταν αμετάπειστη, η κόρη της δε θα πήγαινε από το νεκροτομείο στο νεκροταφείο. Πρώτα θα έμπαινε στο σπίτι της κι από εκεί θα έβγαινε νύφη. Η καθημερινή επαφή με τον θάνατο τους είχε απόλυτα εξοικειώσει με την τραγωδία που έφερνε μαζί της κάθε απώλεια, αλλά ήταν και κάποιες περιπτώσεις, όπως αυτή, που τους ανέτρεπαν τη ρουτίνα και σάρωναν την αδιαφορία που υπέβαλλε το άχαρο επάγγελμά τους.

Αυτή η μάνα, σαν έμαθε τον αιφνίδιο χαμό της εικοσάχρονης κόρης της, κίνησε γη και ουρανό να βρει την αιτία. Εκτός από τον τακτικό ιατροδικαστή, πλήρωσε και δικό της για να πάρει απαντήσεις, που όμως δεν της δόθηκαν. Πυκνό μυστήριο συνέχιζε να καλύπτει τον λόγο που η νεαρή Νάντια σωριάστηκε νεκρή την ώρα που δούλευε σε μια καφετέρια της περιοχής. Κι όταν ήρθε η ώρα να τακτοποιηθεί η κηδεία, τα ανέλαβε όλα εκεί-

νη, χωρίς να δεχτεί βοήθεια από κανέναν. Αγόρασε ολοκαίνουργιο νυφικό, της το φόρεσε η ίδια και έφερε μαζί και μια κατάρλωμη από την ταραχή κοπέλα για να τη βιάσει. Τη στόλισε με ολόλευκα τριαντάφυλλα και απαίτησε να την πάνε σπίτι για να γίνουν όλα όσα έπρεπε...

Ο κόσμος, εκμεταλλευόμενος την αποχώρηση του μεγάλου αυτοκινήτου, απλώθηκε λίγο περισσότερο. Από το εσωτερικό του σπιτιού ακούγονταν οι λυράρηδες να τραγουδούν τον *Ερωτόκριτο*:

*Ήρχισε κ' εμεγάλωνε το δροσερό κλωνάρι
κ' επλήθαινε στην ομορφιά, στη γνώση και στη χάρη.*

*Χαριτωμένο θηλυκό τώς το 'καμεν η φύση
κ' ίσα τση δεν ευρίσκετο σ' Ανατολή και Δύση.*

*Όλες τσι χάρες κι αρετές ήτونه στολισμένη,
ευγενική και τακτική, πολλά χαριτωμένη.*

Τώρα που η αλύγιστη γυναίκα ήταν στο εσωτερικό του σπιτιού, επέτρεψαν επιτέλους στα δάκρυα που τους έκαιγαν τα μάτια να κυλήσουν ελεύθερα. Κάποιες από τις παριστάμενες άφηναν πνιχτούς λυγμούς να εκτονώνουν τον πόνο που ένιωθαν.

Μεγάλοι δίσκοι με καφέδες, κονιάκ και κουφέτα άρχισαν να βγαίνουν. Η εντολή ήταν σαφής: έπρεπε να κεραστούν όλοι όσοι ήταν μέσα και έξω από το σπίτι, ακόμη και στον δρόμο. Κάποιοι βολεύτηκαν σε σκαλιά, οι περισσότεροι στο ρεϊθρο του πεζοδρομίου, οι νεότεροι παρέμειναν όρθιοι, ακουμπώντας ο ένας στον άλλον· άνθρωποι άγνωστοι μεταξύ τους, που εκείνη την ώρα είχαν ανάγκη την επαφή για να μην παγώσουν ολότελα από το αναπάντεχο κακό.

Η Νάντια και η μητέρα της η Φωτεινή έμεναν χρόνια στο μι-

κρό σπιτάκι. Χήρα η Φωτεινή, από τότε που η κόρη της ήταν ένα δεκάχρονο ολόξανθο αγγελούδι. Ήρθαν από την Κρήτη όταν σκοτώθηκε ο άντρας του σπιτιού σ' ένα δυστύχημα. Η Φωτεινή έριξε μαύρη πέτρα πίσω της, έστρεψε την πλάτη και στη μαύρη μοίρα της και ξεκίνησε από την αρχή. Δεν ήθελε τίποτα να της θυμίζει το παρελθόν, δεν ήθελε ν' αντικρίζει τα πεθερικά της που έμεναν δίπλα και που ποτέ δε θέλησαν ούτε εκείνη ούτε το παιδί της. Την κατηγορούσαν που παντρεύτηκε τον κανακάρη τους, που δεν του έκανε παρά μόνο ένα παιδί κι αυτό κορίτσι, που συνέχισε να δουλεύει και μετά τον γάμο της αξιοποιώντας το πτυχίο λογιστικής που είχε. Τίποτα πάνω της δεν ήταν αποδεκτό, κι όταν έφυγε ο Αντώνης, έβλεπε στο βλέμμα τους ότι την κατηγορούσαν ακόμη και για τον θάνατό του ή γιατί εκείνη ζούσε ενώ το παιδί τους χάθηκε. Δεν το σκέφτηκε περισσότερο. Θα έφευγε κι ας σπάραιζε η μάνα της που θα έχανε κι αυτήν· ο αδελφός της Φωτεινής βρισκόταν από παιδί στην Αυστραλία και θυμόταν σπάνια τον τόπο και τους γονείς του. Παρόλο που ήταν μόνος κι έρημος εκεί στα ξένα, παρόλο που δεν έκανε οικογένεια για να μοιραστεί την περιουσία που δημιούργησε, δεν αποφάσιζε να επιστρέψει στη γενέτειρά του. Τώρα λοιπόν οι γονείς της θα έμεναν μονάχοι. Στο μυαλό της ηλικιωμένης γυναίκας, που δεν είχε φύγει ποτέ από την Κρήτη και το απομονωμένο χωριό της, το ίδιο μακριά ήταν και ο ένας τόπος και ο άλλος.

Ο ήλιος τώρα αφέθηκε να γλιστρήσει στο εσωτερικό του τραγουκιού σπιτιού. Η Φωτεινή συνέχιζε έστω και ξεψυχισμένα ν' ακολουθεί τις μαντινάδες, που με βραχνή από τη συγκίνηση φωνή τραγουδούσαν οι λυράρηδες. Η μάνα της, η κυρα-Γιαννούλα, ανήμπορη να σταθεί, είχε σωριαστεί σε μια καρέκλα σαν άψυχη κούκλα. Μετά την εντολή της κόρης της άχνα δεν έβγαινε από το στόμα της, αλλά από τα μάτια της ανάβλυζαν δάκρυα που μούσκευαν το μαύρο μαντίλι της, δεμένο σφιχτά κάτω από το σαγόνι της που έτρεμε. Αν ήταν στο χέρι της, θα έπαιρνε τη θέση της

εγγόνας της χωρίς δεύτερη σκέψη. Τους τελευταίους μήνες, ήταν πολύς ο θάνατος που όρμησε να τη διαλύσει. Πρώτα ο άντρας της, που η καρδιά του δε θέλησε να συνεχίσει να χτυπά και την άφησε ολομόναχη. Μετά ήρθε εκείνο το τρομερό τηλεγράφημα, που με λίγες φονικές λέξεις τής ανακοίνωνε ότι ο γιος της είχε τελειώσει τις μέρες του στη μακρινή ήπειρο και μαζί του ξεψύχησε και η ελπίδα να τον ξαναδεί, και τώρα... Με τα μάτια κλειστά παρακάλεσε τον Θεό να πάρει και την ίδια, να ξεκουράσει επιτέλους την ψυχή της, να μη δει άλλο κακό. Ήθελε να ουρλιάξει, μα φοβόταν τις αντιδράσεις της Φωτεινής, ότι είχε γίνει λάθος, το κορίτσι τους είχε χρόνια μπροστά του να χαρεί και να δώσει χαρά και στη μάνα της, ενώ εκείνη είχε ζήσει παραπάνω κι απ' όσο άντεχε... Κι όσο δεν έβγαινε λέξη από τα χείλη της, τόσο τα δάκρυα ήταν πιο καυτά, τόσο ο πόνος στο στήθος δυνάμωνε.

Οι λαμπερές αχτίδες ταξίδεψαν στον κόσμο που γέμιζε το μικρό σπιτάκι και ξεχώρισαν ένα παλικάρι. Στεκόταν κατάγλωμο, με τα μάτια καρφωμένα στο γαλήνιο πρόσωπο της κοπέλας που φαινόταν σαν να κοιμάται. Στο πλάι του ήταν μια γυναίκα· του κρατούσε σφιχτά το χέρι και υπέφερε από τον πόνο που έβλεπε να ξεχειλίζει δίπλα της. Έμοιαζαν πολύ οι δυο τους. Τα ίδια μαύρα μαλλιά, τα ίδια σκοτεινά μάτια.

Το βλέμμα της Φωτεινής σταμάτησε πάνω του και τα σβησμένα μάτια της ζωντάνεψαν. Άφησε για λίγο τη θέση της στο προσκεφάλι της κόρης της και τον πλησίασε. Άπλωσε τα χέρια και τον αγκάλιασε. «Καλώς όρισες, λεβέντη μου!» του είπε με δυσκολία, καθώς η φωνή της έβγαινε βραχνή. «Ήρθες να τη δεις;»

Εκείνος το μόνο που κατάφερε ήταν να νεύσει καταφατικά και η Φωτεινή τον πήρε από το χέρι. Το άλλο, αυτό που κρατούσε τη μητέρα του, αποσπάστηκε και ο άντρας προχώρησε αφήνοντας πίσω την έκπληξη να γιγαντώνεται. Δεν είχε ιδέα η Γαλάτεια ότι ο γιος της γνώριζε τη μητέρα της κοπέλας του, δεν είχε ιδέα πόσο σοβαρά ήταν τα πράγματα με την όμορφη Νάντια,

που είχε δει φευγαλέα και κατά τύχη ν' αποχαιρετά τον γιο της στον δρόμο, έναν μήνα πριν. Δαγκώθηκε. Δεν ήταν ώρα για απορίες. Ο Άρης της πλησίασε την ξαπλωμένη κοπέλα και άφησε ένα φιλί στα χείλη της. Της ήρθε σκοτοδίνη. Στηρίχθηκε στον τοίχο πίσω της, όταν είδε τον γιο της να παίρνει από τα χέρια της χαροκαμένης μάνας μια βέρα και να την περνάει στο παγωμένο χέρι της κοπέλας. Αμέσως μετά η ίδια η Φωτεινή τοποθέτησε απαλά τα στέφανα στο κεφάλι του κοριτσιού της. Πισωπάτησε, είχε ανάγκη να καθίσει κάπου πριν σωριαστεί. Μια κυρία την αναγνώρισε και της έδωσε τη θέση της σε μια καρέκλα στο χολ.

«Ελάτε, κυρία Γαλάτεια! Καθίστε!»

Μ' ένα νεύμα την ευχαρίστησε και σωριάστηκε, όμως η κυρία είχε απορίες και δεν έφυγε από δίπλα της.

«Γιος σας είναι το παλικάρι που αγαπούσε η καημένη η Νάντια;» τη ρώτησε χαμηλόφωνα. «Δε μας είχε πει τίποτα! Εσείς δεν το ξέρατε ότι τα παιδιά ήθελαν να παντρευτούν;»

Πετάχτηκε όρθια και φιλοδώρησε την άγνωστη γυναίκα μ' ένα αυστηρό και θυμωμένο βλέμμα.

«Πάντως η καημένη η Νάντια είχε όλα τα βιβλία σας! Σας θαύμαζε πάρα πολύ! Κι εμείς δηλαδή...»

Ούτε στάθηκε ν' ακούσει τη συνέχεια. Αν έμενε ένα δευτερόλεπτο ακόμη, δεν ήξερε πώς θα αντιδρούσε. Βρέθηκε στον κήπο που ήταν κατάμετος· το ίδιο και ο δρόμος. Της δημιούργησαν πανικό. Πνιγόταν... Κοίταξε γύρω της αναζητώντας μια διέξοδο διαφυγής. Διέκρινε πως το σπίτι είχε κήπο ολόγυρα και βιάστηκε να εξαφανιστεί στο πίσω μέρος. Ανάσανε με ανακούφιση. Δεν ήταν κανείς. Ένα κομμένο δέντρο τής πρόσφερε κάθισμα. Με χέρια που έτρεμαν άναψε το τσιγάρο που λαχταρούσε εδώ και ώρα. Τώρα ξεκαθάριζαν όλα. Από τη στιγμή που ο γιος της έμαθε το τραγικό συμβάν, είχε καταρρεύσει, κι εκείνη δεν μπορούσε, δεν ήξερε να το διαχειριστεί. Ο Άρης ανάμεσα στα αναφιλητά του έδινε μισές πληροφορίες και ουδέποτε της είχε πει ότι η Νάντια

σήμαινε για εκείνον τόσο πολλά. Στα είκοσι πέντε του την είχε συνηθίσει σε συντρόφους που εναλλάσσονταν συνεχώς· η καθημία έμενε για λίγο και μετά ερχόταν η επόμενη και ξεχνιόταν εκείνη που έφευγε. Καμιά δεν της είχε συστήσει, καμιά δεν είχε πατήσει σπίτι τους και η Γαλάτεια πάντα αναρωτιόταν πώς είχε βγει τόσο συντηρητικός ο γιος της με το δεδομένο του πατέρα του... Έδιωξε βίαια τη σκέψη της από τον Μαρίνο. Δεν είχε θέση αυτή τη στιγμή και κακώς πήρε και τέτοιο ρόλο στη ζωή της.

Πίεσε τη μνήμη της για πληροφορίες. Πόσο καιρό ήταν μαζί με τη Νάντια ο γιος της; Εδώ και έξι μήνες είχε τελειώσει με τη στρατιωτική του θητεία και έκανε την πρακτική του σε δικηγορικό γραφείο. Ήταν με τη Νάντια; Γιατί δεν ήξερε; Το τελευταίο βιβλίο έφταιγε... την απορρόφησε εντελώς και δε γνώριζε καν τι γινόταν σπίτι της. Ανατρίχιασε στη σκέψη ότι το ίδιο μαύρο σκοτάδι επικρατούσε και μέσα της σε ό,τι αφορούσε την κόρη της... Πόσες εκπλήξεις την περίμεναν και εκεί; Η Μαρία Βασιλική, η Μαροσύλια όπως τη φώναζαν, ήταν βέβαια πάντα ανοιχτή, χαρούμενη και εξωστρεφής, αλλά τα ίδια έλεγε και για τον γιο της, και τώρα...

Όταν ο Άρης τής ζήτησε να πάνε μαζί στην κηδεία, δε δίστασε λεπτό. Στο χάλι που έβλεπε το παιδί της, ούτως ή άλλως δε θα τον άφηνε μόνο του. Σαν σε όνειρο θυμήθηκε ότι και η μικρή έβαλε τα κλάματα μόλις το έμαθε και όσα είπε μέσα στα δάκρυά της έκαναν φανερό πως οι δύο κοπέλες γνωρίζονταν. Μια ακατανίκητη επιθυμία τής γεννήθηκε, να δώσει ένα χαστούκι στον εαυτό της. Ήταν ασυγχώρητη, σαν να ζούσε σε άλλο πλανήτη τους τελευταίους μήνες... Ή μήπως ήταν χρόνια;

Πέταξε με θυμό το τσιγάρο της στο χώμα και το πάτησε με manía που προοριζόταν για τον εαυτό της. Δεν ήταν ώρες να κάθεται απομονωμένη, όταν λίγα μέτρα πιο πέρα ο γιος της μάτωνε από την απώλεια. Με γρήγορα βήματα επέστρεψε στον κόσμο. Κάποιοι ψιθύρισαν το όνομά της, την είχαν αναγνωρίσει· μάλιστα, άκουσε να της δίνουν συγχαρητήρια για τα βιβλία της.

Έψαξε τα γυαλιά της και τα φόρεσε σε μια προσπάθεια να κρύψει το πρόσωπό της. Δεν τα έβαζε με τους ανθρώπους. Από χρόνια είχε καταλήξει ότι κάθε έκφραση της ζωής, είτε χαρμόσυνη όπως ένας γάμος, είτε λυπητερή όπως μια κηδεία, αφορούσε πολύ λίγους: εκείνους που είτε βρίσκονταν δίπλα στο νεόνυμφο ζευγάρι, είτε στράγγιζαν από οδύνη δίπλα σ' ένα φέρετρο. Όλος ο υπόλοιπος κόσμος, φύσει και θέσει, ήταν οι κομπάρσοι που δεν ήξεραν ούτε την υπόθεση του έργου στο οποίο συμμετείχαν. Δεν κοντοστάθηκε καν ν' απαντήσει. Πάντα ήταν ευγενική με τους αναγνώστες της, πάντα έβρισκε δυο καλά λόγια να τους ευχαριστήσει, αλλά όχι μια τέτοια στιγμή.

Μπήκε στο σπίτι και αναζήτησε τον γιο της. Στεκόταν αλύγιστος με το πρόσωπο σφιγμένο δίπλα στη μητέρα της κοπέλας. Μπορούσε να αισθανθεί τον πόνο του, σχεδόν τον ένιωθε και η ίδια. Τα μάτια του Άρη, καρφωμένα στο πρόσωπο της Νάντιας, είχαν μελανούς κύκλους από την υπερπροσπάθεια να μην κλάψει, σεβόμενος την επιθυμία της Φωτεινής. Για λίγο μόνο τα σήκωσε και συνάντησε το βλέμμα της, και η Γαλάτεια βούρκωσε καθώς η οδύνη του ήταν μαχαιριά και για κείνη. Με τρόμο είδε δίπλα της να στέκονται οι υπάλληλοι του γραφείου τελετών. Ο ιερέας είχε ήδη έρθει και έλεγε όσα έπρεπε να ακουστούν σε μια τέτοια στιγμή. Είχε φτάσει η ώρα...

Οι μεγάλωσωμοι Κρητικοί σηκώθηκαν κι έκαναν νεύμα στους ανθρώπους του γραφείου ότι η κοπελιά τους θα πήγαινε στους δικούς τους ώμους στο σπιτικό της, και εκείνοι έκαναν πίσω. Η φωνή της Φωτεινής ακούστηκε πεντακάθαρη καθώς αποχαιρέτούσε το παιδί της: «Καλό ταξίδι, Νάντια μου, καλοστρατιά να έχεις, να μας κοιτάς από ψηλά, μα και να μας προσέχεις...»

Με τον ίδιο τρόπο που μπήκε στο σπίτι έτσι και βγήκε η σορός, ωστόσο δε θα χρειαζόταν το αυτοκίνητο. Η εκκλησία για την εξόδιο ακολουθία ήταν δίπλα και μερικά μέτρα πιο μακριά το νεκροταφείο. Κοπέλες από τη γειτονιά, φίλες της Νάντιας, εί-

χαν μαθήσει όλα τα λουλούδια που είχε φέρει ο κόσμος και έρριναν τον δρόμο όπου περνούσε. Η Φωτεινή, η μητέρα της και ο Άρης τέθηκαν επικεφαλής της σύντομης πορείας, ενώ πίσω τους ο κόσμος άφηνε τη θέση του και έμπαινε στη σειρά σχηματίζοντας τη συνοδευτική πομπή. Από τους γύρω δρόμους έρχονταν και άλλοι για να πουν το τελευταίο αντίο στο μέχρι πρότινος γελαστό κορίτσι της γειτονιάς τους.

Η Γαλάτεια ακολούθησε από τους τελευταίους, μόνη, βυθισμένη στις σκέψεις της. Προσπάθησε να συγκεντρωθεί, να θυμηθεί αν είχε ακούσει τίποτα για την κοπέλα, και το μόνο που κατάφερε ήταν ν' ανασύρει όσα είχε πληροφορηθεί τις τελευταίες μέρες από τη στιγμή που ο Άρης έφερε το κακό μαντάτο στο σπίτι. «Αιφνίδιος θάνατος»... «Η ιατροδικαστική έρευνα δεν μπόρεσε να αποδείξει»... «Σωριάστηκε την ώρα που ετοίμαζε καφέ για έναν πελάτη»... «Η Νάντια ήταν υγιέστατη». Λαβύρινθος το μυαλό της, θολό το βλέμμα της. Αυτό που την τρόμαζε πότερο όμως ήταν το καταραμένο ένστικτό της που ποτέ δεν τη γέλασε. Κάτι παράξενο ξεκινούσε, το ένιωθε. Κάτι σκοτεινό τούς πλησίαζε και θα έβαζε στόχο και τη δική της οικογένεια· ήταν σίγουρη, σαν να το έβλεπε να έρχεται αλλά δεν μπορούσε να το προσδιορίσει. Αυτός ο ανεξήγητος θάνατος δεν ήταν το τέλος... Ήταν μόνο η αρχή...

Έναν μήνα πριν...

Την πλησίασε και τα χέρια του τυλίχθηκαν γύρω της μαζί με τη ζεστασιά του. Τα χείλη του άγγιξαν τα δικά της, στην αρχή απαλά και μετά, καθώς τα χέρια του την έσφιξαν ακόμη πιο πολύ, το φιλί του έγινε βαθύ, μετάγγιση ζωής. Θάλασσα ζεστή την κύκλωσε, ο ήχος του δυναμίτη στ' αυτιά της διέλυσε τα βράχια της ζωής της, πουθενά σπασμένα όστρακα, ούτε κοράλλια, ο βυθός ήταν πια μακριά της, εκείνη ταξίδευε για την επιφάνεια, όπου δεν είχε άλλα κύματα, και μόνο στα μάτια της βρέθηκαν τα μαργαριτάρια... Βάρκα της ένα κρεβάτι αυτή τη φορά και συνταξιδιώτης της εκείνος... Μόνο εκείνος...

Ο ήλιος βγήκε με θάρρος αυτό το ξημέρωμα. Ίσως γιατί ήξερε ότι σε μια μικρή γωνιά της γης θα φώτιζε ευτυχισμένους ανθρώπους. Στην αρχή έστειλε ένα απαλό, αγνό ροζ χρώμα να βάψει το κατευόδιο του φεγγαριού, απρόθυμο εκείνο ν' αποχωριστεί την ευτυχία του ζευγαριού που είχε ζήσει βήμα βήμα όλη τη νύχτα. Μετά το ροζ, ήρθε εκείνο το πυρωμένο πορτοκαλί, αντί για κόκκινο χαλί, που προανάγγελλε τη θριαμβευτική του εμφάνιση.

Η Γαλάτεια χωρίς δισταγμό πάτησε τα συγκεκριμένα πέντε γράμματα και σχημάτισε τη λέξη «τέλος». Τράβηξε τη σελίδα από τη γραφομηχανή και την έβαλε δίπλα της. Έγειρε ικανοποιημένη

στην πολυθρόνα της και άναψε τσιγάρο. Ταυτόχρονα άφησε από το χέρι της το μικρό της κομπολόι, αυτό που κρατούσε πάντα και ειδικά όταν έγγραφε. Τη βοηθούσαν να συγκεντρωθεί οι χάντρες που γλιστρούσαν ανάμεσα στα δάχτυλά της. Ο απαλός τους ήχος, καθώς συναντούσε η μια την άλλη, έβαζε σε τάξη τις σκέψεις της, όταν αυτό δεν μπορούσε να το κάνει ο καπνός από ένα τσιγάρο ή η καφεΐνη, με την οποία τροφοδοτούσε τον οργανισμό της τις ατελείωτες ώρες που ταξίδευε με τους ήρωές της.

Απόλυτη σιωπή επικρατούσε, στερημένη από τον μονότονο και ξερό ήχο των πλήκτρων. Η γυναίκα χαμογέλασε. Αν τολμούσε κι έλεγε στους αναγνώστες την αλήθεια, μάλλον δε θα την πίστευαν ή θα απέδιδαν σε παράνοια την αίσθηση εκείνης της στιγμής. Κάθε μέρα, τους τελευταίους μήνες, καθόταν στο γραφείο της, κοιτούσε τη σελίδα που είχε τοποθετήσει στον μαύρο κύλινδρο και είχε την αίσθηση ότι το χαρτί τη διέταζε να ξεκινήσει. Τα πλήκτρα αδημονούσαν να πληγώσουν τη λευκή επιφάνεια, ακόμη και η ταινία της γραφομηχανής είχε απαίτηση να συμπληρώσει την ιστορία των ηρώων της. Σήμερα, που είχε πλέον γραφτεί η μαγική λέξη «τέλος», όλα φάνταζαν αδύναμα, χωρίς το σθένος του δυνάστη.

Το χαμόγελό της έγινε πιο πλατύ. Η αλήθεια δεν κρυβόταν στη γραφομηχανή· ο δυνάστης ήταν το ίδιο της το μυαλό. Απαιτητικό, έτοιμο να εκραγεί αν κάθε μέρα δεν κατέθετε στο χαρτί όσα γεννιόνταν εκεί μέσα κάτω από μυστικές, άγνωστες και στην ίδια διεργασίες. Από τη στιγμή που μια καινούργια ιδέα γεννιόταν στο κεφάλι της, από το δευτερόλεπτο που οι ήρωες και, κυρίως, η ηρωίδα της άρχιζαν να σχηματίζονται, έπανε να υπάρχει η ίδια. Πώς να το εξηγήσει αυτό στις αναγνώστριες που λάτρευαν τις ιστορίες της; Πώς να τους πει πόσο επώδυνο ήταν αυτό, πόσο καταπιεστικό και ψυχοφθόρο;

Ένα δειλό χτύπημα προηγήθηκε της εμφάνισης ενός μελόξανθου κεφαλιού στο άνοιγμα της πόρτας. Η κόρη της μπήκε με

θάρορος και πλησίασε τη Γαλάτεια. Έριξε μια ματιά στην τελευταία σελίδα, πρόσεξε τη λέξη «τέλος» και χαμογέλασε.

«Το είπες και το έκανες, μαμά! Το τέλειωσες! Γι' αυτό και έχεις αυτό το ύφος!»

Εκείνη ανακάθισε και κοίταξε μ' ενδιαφέρον τη νεαρή γυναίκα. «Τι εννοείς; Τι έχει το ύφος μου;» ζήτησε να μάθει.

«Δεν ξέρω αν εξηγείται, αλλά κάθε φορά που τελειώνεις ένα βιβλίο, το βλέμμα σου είναι ένα μείγμα ικανοποίησης, απογοήτευσης, λύπης και χαράς μαζί!»

«Μου λες αλήθεια;»

«Τώρα που το διατύπωσα, μου ήχησε ακόμη πιο παράλογο απ' ό,τι το σκεφτόμουν, κι εσύ κατάλαβες;» απόρησε η κόρη της.

Η Γαλάτεια έσβησε το τσιγάρο της και τράβηξε την κόρη της στην αγκαλιά της. «Γλυκό μου κορίτσι, δεν υπάρχει λογική σε αυτό που κάνω! Ναι, νιώθω ικανοποιημένη για το ότι ολοκλήρωσα αυτό που μήνες τώρα δουλεύω και παράλληλα βγήκε έτσι ακριβώς όπως το ήθελα! Η απογοήτευση είναι γιατί οι ήρωές μου δε με έχουν πια ανάγκη, εξυπηρέτησα τους σκοπούς τους και τώρα με αποχαιρετούν. Η λύπη είναι γι' αυτό ακριβώς, γιατί τώρα τι θα κάνω χωρίς αυτούς, και η χαρά γιατί νιώθω ελεύθερη από την καθημερινή δουλεία τους, αυτήν που δε μου επέτρεπε να λειτουργώ σαν κανονικός άνθρωπος! Ν' ακούω τη δική μου φωνή και όχι τη δική τους, να σκέφτομαι αυτά που θέλω εγώ και όχι ν' ακολουθώ τον δικό τους τρόπο σκέψης!»

«Πω, πω, μαμά, αυτά μην τα πεις στους αναγνώστες σου! Θα σε περάσουν για τρελή!»

Η Γαλάτεια κούνησε χαμογελώντας το κεφάλι συμφωνώντας, ενώ η κόρη της πήρε την τελευταία σελίδα από τον σωρό και τη διάβασε. Το βλέμμα της ήταν γεμάτο πονηριά όταν το σήκωσε για να συναντήσει αυτό της μητέρας της.

«Το παρακάναμε λίγο στο ροζ με αυτό το βιβλίο ή είναι η ιδέα μου;»

Η απάντηση ήταν ένα ελαφρύ σπρώξιμο που την ανάγκασε να σηκωθεί χωρίς όμως ν' αφήσει τη σελίδα από τα χέρια της. Η Γαλάτεια σηκώθηκε κι αυτή και σταύρωσε τα χέρια αμυντικά στο στήθος.

«Και τι πρόβλημα έχεις εσύ τώρα; Ναι, είναι το πιο ρομαντικό από τα βιβλία μου και απόλαυσα κάθε λέξη που έγραψα!»

«Μην αμύνεσαι σ' εμένα, μαμά! Είμαι σίγουρη ότι οι αναγνώστριές σου θα το απολαύσουν πιο πολύ και από σένα! Αλλά ξέρεις ότι θα σε θάψουν για ακόμη μια φορά οι βιβλιοκριτικοί!»

«Ό,τι κι αν γράψω θα με θάψουν και δε σκοπεύω να λειτουργώ κατά παραγγελία τους! Στο κάτω κάτω, το έχω πει δέκα χιλιάδες φορές: Γράφω ό,τι αρέσει σ' εμένα να διαβάζω! Ας τα βάλουν με το γούστο μου!»

Η κοπέλα άφησε το χαρτί και την πλησίασε για να χωθεί στην αγκαλιά της. «Μη θυμώνεις, μανούλα!» της είπε ναζιάρικα. «Εμένα μου αρέσουν τα βιβλία σου και δε θα σε άλλαζα με καμιά! Όχι μόνο ως συγγραφέα, αλλά κυρίως ως μητέρα!»

«Αυτό είναι και το πιο σημαντικό για μένα!» της απάντησε η Γαλάτεια και τα χέρια της τυλίχθηκαν γύρω από το λεπτό σώμα της κόρης της. Απόθεσε ένα τρυφερό φιλί στα μαλλιά της πριν ρωτήσει: «Έφαγες τίποτα;»

«Να τα μας!» αντέδρασε η κοπέλα. «Ακόμη δεν τέλειωσες το βιβλίο και έγινες πάλι η καταπιεστική και αγχωτική μανούλα! Καλά ήμασταν τόσους μήνες που έγραφες!»

«Τόσο χάλια είμαι ως μάνα όταν λειτουργώ ως συγγραφέας;» ήρθε η εναγώνια ερώτηση.

«Για μας όχι! Ο Άρης κι εγώ έχουμε μεγάλη ανάγκη αυτά τα πολύμηνα διαλείμματα της φροντίδας σου! Αν δεν έγραφες, ίσως να είχαμε φύγει από το σπίτι προσπαθώντας να γλιτώσουμε από τη... μανούλα Γαλάτεια! Αλήθεια σ' το λέω, μαμά, είναι στιγμές που δεν αντέχεσαι!»

«Μαρσήλια! Ντροπή! Με κάνεις να νιώθω χειρότερα!»

Αντί για άλλη απάντηση, η κόρη της της έδωσε ένα δυνατό φιλί στο μάγουλο και μετά έφυγε τρέχοντας από το δωμάτιο. Η Γαλάτεια αναστέναξε και ξανακάθισε πίσω από το γραφείο της. Εκεί, μπροστά στη λέξη «τέλος», πήρε πάλι το κομπολόι στα χέρια της και οι χάντρες που κυλούσαν ανάμεσα στα δάχτυλά της βοήθησαν το μυαλό της να κάνει μια σύντομη αναδρομή και μια εκτεταμένη αυτοκριτική...

Ο Μαρίνος και η Γαλάτεια παντρεύτηκαν ένα μουντό απόγευμα του Νοέμβρη, παρουσία ελάχιστων καλεσμένων, σ' ένα μικρό εκκλησάκι στην Καισαριανή που τους χώρεσε με άνεση όλους. Η Γαλάτεια είχε ορφανέψει από δώδεκα χρόνων και την ανατροφή της ανέλαβαν κατά σειρά διάφορες συγγενικές οικογένειες, που όμως δυσανασχετούσαν για το βάρος που είχαν επωμιστεί, επιβεβλημένο από τα «πρέπει» και τα «τι θα πει ο κόσμος αν αφήσουμε το ορφανό». Η έλλειψη αγάπης επέδρασε καταλυτικά επάνω της, αλλά μ' έναν τρόπο ακατανόητο. Αντί μεγαλώνοντας να γίνει εσωστρεφής και μελαγχολική, η Γαλάτεια άφησε ν' αναδυθεί ένας αλλόκοτος χαρακτήρας. Γελαστή, αισιόδοξη, ομιλητική, η χαρά της ζωής προσωποποιημένη. Παρότι δεν τέθηκε θέμα σπουδών από τους συγγενείς, η ίδια, με το που τέλειωσε το σχολείο, έπιασε δουλειά και αποφάσισε χωρίς να το πει σε κανέναν, αφού κανείς δεν ενδιαφερόταν να μάθει, να φοιτήσει, όταν οι οικονομικές της συνθήκες της το επέτρεπαν, σε μια σχολή ιδιαίτερων γραμματέων.

Εκείνη την εποχή, ήρθε η σειρά μιας θείας της γεροντοκόρης να την αναλάβει και ήταν η χειρότερη επιλογή. Λίγο μετά τα εξήντα η θεία, με την πικρία της άδειας της ζωής, δεν είχε καμιά διάθεση να φορτωθεί μια κοπέλα γεμάτη ομορφιά και νιάτα. Το διαμέρισμα στα Πατήσια έμοιαζε με μασωλείο και η Γαλάτεια χρειάστηκε όλα τα αποθέματα της ψυχής της για να μην το βάλει

στα πόδια με το που είδε ποιο θα ήταν το σπίτι της για το επόμενο διάστημα. Δεν είχε, όμως, επιλογή. Έπρεπε να κάνει αιματηρές οικονομίες αν ήθελε να γίνει το όνειρό της πραγματικότητα, και η δωρεάν στέγη και τροφή ήταν σανίδα σωτηρίας. Παρόλο που στην αρχή η θεία δε δίσταζε να γκρινιάζει συνεχώς γιατί τη φορτώθηκε, λίγο καιρό αργότερα, όταν διαπίστωσε ότι η ανιψιά της αποτελούσε μια δωρεάν υπηρέτρια, ελάττωσε την γκρίνια αλλά όχι και τα προσβλητικά της σχόλια. Η Γαλάτεια σόπαινε και χαμογελούσε. Υπήρχε κάτι στο διαμέρισμα της θείας που ήταν πολύτιμο για την ίδια: το παλιό σαλόνι του σπιτιού κοσμούσε μια τεράστια βιβλιοθήκη. Από παιδί, τα ταξίδια μυαλού και ψυχής που της πρόσφεραν τα βιβλία ήταν το καταφύγιό της· και τώρα θα είχε τα βράδια ολόκληρο θησαυρό να εξερευνήσει. Πήγαινε στη δουλειά, επέστρεφε, έκανε όλη τη λάττρα του σπιτιού, μαγείρευε, και το βράδυ, σαν ξάπλωνε στο στενό της ντιβάνι μέσα στο δωμάτιο υπηρεσίας που της είχε παραχωρήσει η θεία, αποκοιμιόταν τότε συντροφιά με την Τζένν Έυρ, τότε με την Άννα Καρένινα, ή ακόμη υπέφερε με όσα περνούσε ο Εντμόντ Νταντές στα μπουντρούμια του Σατό Ντ'Ιφ στη μακρινή Γαλλία ή αφηνόταν να περπατήσει δίπλα στη Σκάρλετ Ο'Χάρα θαυμάζοντας το κουράγιο και τη δύναμή της.

Όταν πέρασε από το ράφι με την κλασική παγκόσμια λογοτεχνία σ' εκείνο με την ελληνική, ξετρελάθηκε. Η ρομαντική ψυχή της ξεχώρισε τον Ξερόπουλο και έγινε ο αγαπημένος της. Ευτυχώς η θεία είχε τα περισσότερα βιβλία του, από αυτά που είχαν εκδοθεί, και η Γαλάτεια δεν έβλεπε την ώρα να ταξιδέψει με τις ηρωίδες του. Με το που διάβασε τους *Μυστικούς αρραβώνες*, όμως, δέθηκε με την τρυφερή και ρομαντική Θάλεια, συμπόνεσε τον ζωγράφο Ανάστη και κατανόησε το τρομερό του δίλημμα ανάμεσα σε δύο γυναίκες τόσο διαφορετικές μεταξύ τους.

Η Γαλάτεια δεν πήγε ποτέ στη σχολή που ονειρευόταν και αιτία ήταν ο Μαρίνος. Γνωρίστηκαν τυχαία μέσα στο λεωφορείο

που έπαιρνε κάθε μέρα η κοπέλα, για να πάει στο κατάστημα όπου δούλευε ως πωλήτρια, και από την πρώτη ματιά που αντάλλαξαν, εκείνη αποφάσισε ότι ο γοητευτικός νέος άντρας ήταν ίδιος ο Ανάστης από τους *Μυστικούς Αρραβώνες* που ξεγλίστρησε από το βιβλίο του Ξενόπουλου και ήρθε να τη συναντήσει...

Αντάλλαξαν μερικά βλέμματα την πρώτη μέρα, ένα δειλό καλημέρα την επομένη που ξανασυναντήθηκαν στο ίδιο λεωφορείο, και βρέθηκαν σχεδόν αγκαλιά τη μεθεπομένη που ο κόσμος ήταν περισσότερος απ' όσο άντεχε το σιδερένιο κουτί που τους μετέφερε αγκομαχώντας. Κι εκεί που η Γαλάτεια είχε συνηθίσει τις συναντήσεις τους, τον έχασε για αρκετές μέρες και απογοητεύτηκε. Μία εβδομάδα μετά, όμως, ο Μαρίνος όχι μόνο εμφανίστηκε στο λεωφορείο, αλλά αυτή τη φορά πήρε την πρωτοβουλία και την κάλεσε να την κεράσει μια πάστα μετά τη δουλειά της. Χωρίς να σκεφτεί την γκρίνια, που θ' αντιμετώπιζε από τη θεία της μόλις επέστρεφε, δέχτηκε, και λίγες ώρες αργότερα βρέθηκε καθισμένη απέναντί του, γεμάτη αμηχανία.

«Λοιπόν, δε σου αρέσει το γλυκό σου;» τη ρώτησε μ' ένα χαμόγελο, καθώς έβλεπε το κουτάλι της να σκαλίζει την πάστα και ελάχιστη ποσότητα να φτάνει στα χείλη της.

«Όχι! Δηλαδή είναι πολύ νόστιμη... αλλά αισθάνομαι άσχημα... σαν να κάνω κάτι κακό...» παραδέχτηκε εκείνη κατακόκκινη.

«Απ' όσο ξέρω, δεν υπάρχει τίποτε ανήθικο στο να κάθονται δύο νέοι άνθρωποι σ' ένα ζαχαροπλαστείο και μάλιστα όχι δίπλα δίπλα, αλλά ο ένας απέναντι στον άλλο!» της επισήμανε και η Γαλάτεια σκέφτηκε ότι η πάστα δεν είχε τη δύναμη να τη γλυκάνει τόσο πολύ, όσο εκείνο το χαμόγελο που αντίκριζε.

«Δε διαφωνώ, αλλά εγώ δεν το έχω ξανακάνει, γι' αυτό...»

«Δηλαδή, θέλεις να με πείσεις ότι μια τόσο όμορφη κοπέλα κυκλοφορεί στον δρόμο κάθε μέρα και δε βρέθηκε κανείς να της προτείνει ραντεβού; Αν είναι αλήθεια αυτό, τότε ντρέπομαι για το φύλο μου!»

«Μα αλήθεια σου λέω! Ποτέ δεν...»

Δεν ολοκλήρωσε αυτό που ήθελε να τον διαβεβαιώσει γιατί είδε πάλι το χαμόγελό του και ξέχασε τι ήθελε να πει. Αυτή τη φορά έβαλε στο στόμα μια μεγαλύτερη κουταλιά και χαμήλωσε τα μάτια. Εκτός από το ότι πραγματικά αισθανόταν πως έκανε κάτι κακό, ντρεπόταν και για τα ρούχα της, ενώ τα παπούτσια της φώναζαν από μακριά ότι ήταν παλιά και πολυφορεμένα. Τουλάχιστον είχε καταφέρει να κρύψει στο κάθισμα όπου καθόταν την παμπάλαια τσάντα που κρατούσε και που της την είχε δώσει μια ξαδέλφη της, αντί να την πετάξει. Σε αντίθεση, ο άντρας απέναντί της φορούσε ολοκαίνουργιο κοστούμι, γυαλιστερά παπούτσια και τον καρπό του κοσμούσε ένα όμορφο ρολόι.

Γύρισε σπίτι για να βρει έξαλλη τη θεία για την καθυστέρηση που είχε ως αποτέλεσμα να ετοιμάσει μόνη το φαγητό της, κάτι που τον τελευταίο καιρό ήταν δουλειά της Γαλάτειας. Ζήτησε ταπεινά συγγνώμη αλλά δεν υποσχέθηκε ότι δε θα το έκανε ξανά, γιατί ο Μαρίνος τής είχε ήδη προτείνει την Κυριακή να πάνε βόλτα στο Φάληρο και να φάνε εκεί το μεσημέρι. Όταν την επομένη η Γαλάτεια ανακοίνωσε στη θεία την πρόθεσή της να λείψει ολόκληρη την Κυριακή αντιμετώπισε την οργή της.

«Τι έκανε λείει;» ξεφώνισε κατακόκκινη. «Και ποιος σου έδωσε την άδεια για να ξεπορτίσεις;»

«Μα, θεία μου...» έκανε να διαμαρτυρηθεί η Γαλάτεια, αλλά δεν μπόρεσε να συνεχίσει.

«Σκασμός που θα μου βγάλεις και γλώσσα! Δε φτάνει που σε φορτώθηκα, μόνο και μόνο για να μην καταλήξεις στο πεζοδρόμιο, μιλάς κι από πάνω! Τόσες δουλειές εδώ μέσα ποιος θα τις κάνει; Όλη την εβδομάδα είσαι με το ένα πόδι έξω και το μυαλό σου γύρευε πού, και τώρα μου θέλεις να λείψεις και ολόκληρη μέρα!»

«Μα δουλεύω, θεία μου! Και, μόλις γυρίζω από τη δουλειά,

δεν πλένω, δε σιδερώνω, δε μαγειρεύω; Δε σας φροντίζω καλά;»

«Σιγά τη φροντίδα! Και λίγα κάνεις αφού δε δίνεις δεκάρα εδώ μέσα! Δουλεύεις! Και τα λεφτά που βγάζεις τι τα κάνεις;»

«Τα βάζω στην άκρη, θεία, για να πάω σε μια σχολή, να μάθω να κάνω κάτι...»

«Πεταμένα λεφτά! Για τίποτα δεν είσαι άξια!» αποφάνθηκε η θεία και ο στριγκός τόνος εκείνης της φωνής κέντρισε κάποιο νεύρο της.

Η Γαλάτεια για πρώτη φορά στη ζωή της θύμωσε σε σημείο που δεν προσπάθησε να ελέγξει τα νεύρα της. Όρθωσε το κορμί της που τόση ώρα άθελά της είχε κυρτώσει και κοίταξε στα μάτια την ηλικιωμένη γυναίκα με τόση ένταση που εκείνη φάνηκε να μαζεύεται.

«Λοιπόν, ξέρετε κάτι;» Η φωνή της Γαλάτειας έτρεμε από θυμό. «Τόσους μήνες εδώ μέσα είμαι σαν υπηρέτρια και σίγουρα όχι σαν συγγενής. Ε, λοιπόν, και οι υπηρεσίες έχουν δικαίωμα εξόδου μια φορά την εβδομάδα! Αν πάλι δε σας κάνω, να με απολύσετε!»

Δεν περίμενε καμιά αντίδραση. Γύρισε την πλάτη της στην εμβρόντητη γυναίκα και κλείστηκε στο δωμάτιό της, μετρώντας τις ώρες που τη χωρίζαν από τη συνάντηση με τον Μαρίνο... τον δικό της Ανάστη...

Εκείνη η ηλιόλουστη χειμωνιάτικη Κυριακή έγινε η απαρχή ενός έρωτα που της άλλαξε τη ζωή. Ήταν ο δικός της Παράδεισος οι ώρες που περνούσε με τον τόσο τρυφερό και ευγενικό άντρα. Η διψασμένη για αγάπη ψυχή της δέχτηκε με λαχτάρα το ενδιαφέρον του και την τρυφερότητα που είχε στερηθεί από τη στιγμή που έχασε τόσο αναπάντεχα τους γονείς της. Από τα πρώτα κιόλας ραντεβού, του είπε όλα όσα είχαν συμβεί στη σύντομη ζωή της κι άφησε να ξεχυθούν η πίκρα και ο θυμός για την αδικία που είχε υποστεί· του αποκάλυψε πόσο λίγο πίστευε τελικά στην καλοσύνη των ανθρώπων και ο Μαρίνος άκουγε, μάθαινε

και κατέγραφε στο μυαλό του όλες τις πληροφορίες που έπαιρνε, χωρίς όμως να δίνει την παραμικρή για τον ίδιο... Εντέχνως αυτό που του δινόταν το επέστρεφε με καλοσύνη, με κατανόηση το χαμόγελό του και το χέρι, που της κρατούσε σφιχτά, απομάκρυνε και έσβηνε όχι μόνο την πίκρα αλλά και τον ορθολογισμό που πάντα χαρακτήριζε τη Γαλάτεια. Όταν τα δάκρυα έφταναν στα μάτια της, ήταν εκείνος που τα σκούπιζε τρυφερά και με πολλή αβρότητα άφηνε μικρά φιλάκια στα μάγουλα, μέχρι που τόλμησε ν' αγγίξει τα χείλη της για να διαπιστώσει ότι η παράδοση ήταν άνευ όρων... Το πρώτο τους φιλή ανέτρεψε το σύμπαν όλο για την κοπέλα. Το τρέμουλο που τη συντάραξε την έκανε να σφιχτεί πάνω του, να νιώσει την ανθρώπινη επαφή που τόσο είχε ανάγκη, ενώ η ψυχή της βρέθηκε να πετάει ψηλά, να ενώνεται με τη δική του, να γίνονται ένα. Δεν ήθελε να τελειώσει αυτή η αίσθηση που έφερε το άγγιγμά του, δεν ήξερε πώς ήταν πριν από αυτό το φιλή, πώς μπορούσε και συνέχιζε να ζει... Όταν την άφησε, μια παγωνιά την τύλιξε· ξάφνου η αίσθηση ότι κάποιος την ακρωτηρίασε της έφερε νέα δάκρυα στα μάτια κι εκείνος βιάστηκε να την πάρει πάλι στην αγκαλιά του.

«Όχι άλλα δάκρυα, μωρό μου!» της ψιθύρισε σκορπίζοντας νέα μικρά φιλάκια στο πρόσωπο και στα χείλη της. «Εγώ είμαι εδώ για σένα! Ο Θεός θέλησε και βρήκαμε ο ένας τον άλλο!»

Τραβήχτηκε για λίγο από την αγκαλιά του, χωρίς όμως να τον αποχωρίζεται, και τον κοίταξε δίχως να κλαίει πια.

«Γιατί μίλησες για τον Θεό;» τον ρώτησε.

«Δεν ξέρω... Υποθέτω πως μου βγήκε αυθόρμητα...»

«Μαρίνο, δεν πιστεύω ότι την καλή μοίρα των ανθρώπων την ελέγχει ο Θεός! Από μικρή τα έβαλα μαζί Του, όταν αποφάσισε να μου πάρει ταυτόχρονα τους γονείς μου και να με αφήσει στο έλεος συγγενών, που ουσιαστικά δεν είχαν... έλεος! Από παιδί λοιπόν αποφάσισα ότι είναι οι άγγελοι αυτοί που μας προστατεύουν αλλά και μας τιμωρούν, όταν αυτό χρειάζεται!»

«Και ο Θεός, Γαλάτεια; Δεν υπάρχει για σένα;»

«Ναι... Μόνο για να παίρνει αυτούς που αγαπάμε!»

Ο Μαρίνος δε συνέχισε μια συζήτηση που δεν είχε κανένα ενδιαφέρον. Για εκείνον δεν υπήρχε τίποτα, παρά μόνον ο εαυτός του και οι ανάγκες του. Η κοπέλα απέναντί του κάλυπτε τις περισσότερες· ήταν όμορφη, έξυπνη, αλλά με ψυχή λαβωμένη, άδεια, φοβισμένη, γι' αυτό και έτοιμη να παραδοθεί. Κι αν όλα πήγαιναν όπως τα περίμενε...

Η συνέχεια είχε ταχύτητα, οι εξελίξεις πρόλαβαν όχι μόνο τη Γαλάτεια αλλά και τον Μαρίνο, που για πρώτη φορά στη ζωή του βρέθηκε εγκλωβισμένος και φοβήθηκε ότι τα σχέδιά του θα ναυαγούσαν. Τα επαναλαμβανόμενα ραντεβού έφεραν τη θεία στα όριά της και τη σχέση της με την ανιψιά της να κρέμεται από μια κλωστή. Παράλληλα, η Γαλάτεια ήταν βαθιά ερωτευμένη μαζί του και, για λίγο, κατάφερε τον νοσηρά εγωπαθή άντρα να ξεχαστεί και να νιώσει κι εκείνος ερωτευμένος.

Η αρχή της ανατροπής δόθηκε στο μικρό του διαμέρισμα, όπου συναντήθηκαν οι δυο τους ένα βράδυ και ο έρωτας στα μάτια της κοπέλας τον προκαλούσε για τη συνέχεια. Με το που βρέθηκε στην αγκαλιά του, δεν υπήρχε δεύτερη σκέψη ή, έστω, αναστολή. Ανάμεσα σε χάδια και φιλιά, τα ρούχα βρέθηκαν στο πάτωμα και ο χώρος γέμισε από ανάσες, βογκητά και μικρές, σχεδόν πνιχτές κραυγές. Στα χέρια που την οδήγησαν και την έκαναν γυναίκα η Γαλάτεια απόθεσε όλα της τα όνειρα και τις ελπίδες, ωστόσο αυτό που άκουσε στη συνέχεια, όταν κούρνιασε στην αγκαλιά του, την απογείωσε: «Τώρα είσαι δική μου, μωρό μου, αλλά αυτό πρέπει να γίνει και επίσημο... Το καταλαβαίνεις, έτσι δεν είναι;» της ψιθύρισε με τα χέρια του να ταξιιδεύουν ακόμη στο κορμί της.

Ανασηκώθηκε και τον κοίταξε με χαρά τέτοια που δεν τολμούσε να εκδηλώσει. Τα μάτια της αναζήτησαν το βλέμμα του, για να διαβάσει εκεί αυτό που δεν έβρισκε το θάρρος να ρωτήσει ζητώντας διευκρινίσεις.

«Μα τι φαντάστηκες, κορίτσι μου;» την ψευτομάλωσε εκείνος. «Μήπως με πέρασες για κανέναν άτιμο;»

«Δηλαδή θέλεις...» Η συγκίνηση δεν άφηνε τα χείλη να σχηματίσουν τις λέξεις για ακόμη μια φορά.

«Αύριο κιόλας, μικρή μου αγάπη, θα έρθω στη θεία σου και θα σε ζητήσω επίσημα!»

«Από τη θεία μου; Τι δουλειά έχει αυτή μ' εμάς;»

«Μα αυτή δεν είναι ο κηδεμόνας σου, τουλάχιστον στην παρούσα φάση;»

«Έτσι όπως το θέτεις...»

«Δε θέλω, τώρα που είμαστε μαζί και ευτυχισμένοι, να επιτρέψεις στον εαυτό σου να σκέφτεται μικρόψυχα. Αυτή η γυναίκα σε δέχτηκε στο σπίτι της, σου προσφέρει στέγη και τροφή, και στο μέλλον...»

«Τι “στο μέλλον”;» τον ρώτησε ξαφνιασμένη η κοπέλα.

«Στο μέλλον, αγαπούλα μου, θα είναι η μόνη γιαγιά που θα γνωρίσουν τα παιδιά μας, αφού ούτε εγώ έχω γονείς!»

Ήταν ίσως η στιγμή να τον ρωτήσει περισσότερο για τον ίδιο, να μάθει όσα τόσους μήνες δεν της είπε, αλλά τις απορίες, που χαράχτηκαν στο μυαλό της, τις έσβησε το φιλί του σαν μεγάλο και σταθερό σφουγγάρι, που εξαφανίζει τα γραμμένα σ' έναν μαυροπίνακα. Τίποτα δεν την ένοιαζε πια, δεν υπήρχαν ερωτήματα, μόνο τα χέρια του που την ανέβαζαν με κάθε τους χάδι και πιο ψηλά, τα φιλιά του που πυροπολούσαν το κορμί και την ψυχή της. Τι δουλειά είχε το παρελθόν μπροστά σ' ένα τόσο ευοίωνο μέλλον;

Η Γαλάτεια, γεμάτη χαρά, εκείνο το ίδιο βράδυ που επέστρεψε, μίλησε στη θεία για τον Μαρίνο και την πρόθεσή του να τις επισκεφθεί την επομένη για να τη ζητήσει επίσημα. Η αντίδραση της ηλικιωμένης τής δημιούργησε την παρόρμηση να του τηλεφωνήσει την ίδια στιγμή και να τον εμποδίσει. Επί ώρα την άκουγε να ωρύεται μπροστά της και να βρίζει χυδαιότατα, κα-

τηγορώντας την, ούτε λίγο ούτε πολύ, ότι είχε ξεπέσει στο πεζοδρόμιο. Ότι κι αν προσπαθούσε να της πει η Γαλάτεια, ήταν σαν να έριχνε λάδι σε δυνατή φωτιά. Στο τέλος, η κοπέλα φοβήθηκε ότι θα πάθαινε κάτι η θεία από το μένος της. Ωστόσο, και τα δικά της νεύρα είχαν δοκιμαστεί αρκετά. Για ακόμη μια φορά όρθωσε το ανάστημά της αλλά αυτή τη φορά και τη φωνή της.

«Αρκετά νομίζω, θεία! Ο Μαρίνος κι εγώ αγαπιόμαστε και θα παντρευτούμε! Δεν ξέρω γιατί εκείνος θεώρησε τον εαυτό του υποχρεωμένο να με ζητήσει από εσάς! Αφού όμως δεν το θέλετε, θα του πω να μην έρθει! Ο γάμος όμως θα γίνει οπωσδήποτε κι εγώ θα φύγω το συντομότερο δυνατό από δω μέσα! Έτσι θα μείνετε μόνη, στην ησυχία σας, απαλλαγμένη από το βάρος μου!»

Έκανε μεταβολή και χώθηκε στο δωμάτιό της, με τα δάκρυα για την τόση αδικία για ακόμη μια φορά να τρέχουν από τα μάτια της. Δεν ήθελε να το παραδεχτεί, αλλά είχε πλέον κουραστεί να είναι απλώς ένα βάρος για όσους ζούσαν δίπλα της. Χρόνια ολόκληρα έκανε πως δεν έβλεπε τα βλέμματα ενόχλησης για την παρουσία της. Είχε κάνει τον γύρο όλων των συγγενών και κανείς από αυτούς δεν την αντιμετώπιζε σαν άνθρωπο με συναισθήματα. Πέρα από την αγάπη της για τον Μαρίνο, έβλεπε σ' εκείνον το τέλος μιας περιπλάνησης. Θ' αποκτούσε επιτέλους δικό της σπίτι, μέσα στο οποίο θα έκανε ό,τι ήθελε.

Την επομένη κι ενώ ετοιμαζόταν για τη δουλειά, αποφασισμένη να του τηλεφωνήσει από το περίπτερο για να ακυρώσει την επίσκεψή του, η θεία έκανε την εμφάνισή της στην πόρτα του δωματίου της και της δήλωσε κοφτά: «Πες στον ομορφονιό σου να είναι εδώ στις έξι ακριβώς!»

Δίχως άλλη λέξη έκανε μεταβολή και εξαφανίστηκε, αφήνοντας τη Γαλάτεια στήλη άλατος από την έκπληξη. Χρειάστηκε να ξανακαθίσει στο κρεβάτι της για να συνέλθει. Το μέτωπό της συνοφρυώθηκε, όμως, καθώς αναλογίστηκε για ποιο λόγο μπορεί

να άλλαξε γνώμη η στριμμένη γυναίκα. Δεδομένου του χαρακτήρα της, η κοπέλα σκέφτηκε πως δεν ήταν για καλό...

Το ίδιο απόγευμα, η Γαλάτεια ένωσε θεατής μιας παράστασης τόσο αλλοπρόσαλλης, που άθελά της σκέφτηκε ότι μόνο ο Ιονέσκο θα μπορούσε να έχει εμπνευστεί. Ο Μαρίνος έκανε την εμφάνισή του, ακριβώς στην ώρα του, με τα χέρια γεμάτα λουλούδια και σοκολατάκια και τα πρόσφερε με το καλύτερο χαμόγελό του στη θεία. Το ότι εκείνη τον υποδέχτηκε με παγωμένο ύφος και τα χείλη σφιγμένα δε φάνηκε να τον πτοεί. Η Γαλάτεια δεν μπόρεσε παρά να παραμείνει σιωπηλός παρατηρητής του παραλόγου που εκτυλισσόταν μπροστά της. Είδε τον αγαπημένο της όχι μόνο ν' αγνοεί το στρυφνό ύφος της θείας αλλά, λεπτό το λεπτό, να το αλλάζει. Ξεκίνησε μ' ένα αβρό χειροφίλημα, που, μόλις ολοκλήρωσε, αναφώνησε γεμάτος ενθουσιασμό: «Αγαπητή μου κυρία, δεν έχω ξαναδεί τόσο όμορφο χέρι! Μα στ' αλήθεια είναι σαν ζωγραφιά! Πώς διατηρείτε τόσο όμορφα τα χέρια σας;»

Το ξινισμένο ύφος απέναντί του έσπασε, έχασε την έντασή του. Κάτι που έμοιαζε με χαμόγελο άρχισε να διαφαίνεται γύρω από τα καλοβαμμένα χείλη. «Η αλήθεια είναι, νεαρέ μου», του απάντησε προσπαθώντας να διατηρήσει την αυστηρότητά της, «ότι φροντίζω τα χέρια μου χειμώνα καλοκαίρι με γλυκερίνη και λεμόνι. Είναι μια κρέμα δικής μου παρασκευής!»

«Α, μα γι' αυτό! Ξέρετε, μη με παρεξηγήσετε, αλλά δίνω μεγάλη σημασία στα χέρια ενός ανθρώπου! Θεωρούσα ανέκαθεν ότι παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες για τον χαρακτήρα και την ποιότητά του!»

Η Γαλάτεια δεν μπόρεσε να εμποδίσει το βλέμμα της να πέσει στα δικά της χέρια και να κάνει μια γρήγορη αξιολόγηση. Μπορεί να μην ήταν σαν της μεγαλύτερης γυναίκας, αλλά ήταν κατάλευκα και με μακριά δάχτυλα. Έστρεψε πάλι την προσοχή της στη συνέχεια της παράξενης σκηνης. Τώρα εκείνη είχε κα-

θίσει στην αγαπημένη της πολυθρόνα και δίπλα της στον καναπέ είχε ήδη θρονιαστεί ο Μαρίνος, ο οποίος είχε πλέον προχωρήσει τη συζήτηση εκθειάζοντας το γούστο της στη διακόσμηση του σπιτιού. Η θεία φαινόταν εντυπωσιασμένη με την παρουσία του, αλλά κυρίως, κι αυτό η Γαλάτεια το γνώριζε από προσωπική πείρα, με το χαμόγελό του. Το βλέμμα της όμως ήταν παγωμένο όταν έπεσε πάνω της.

«Θα κάθεται πολλή ώρα ακόμη, χωρίς να κάνεις τίποτα;» τη ρώτησε κοφτά. «Πήγαινε και φέρε κάτι, να τρατάρουμε τον καλεσμένο μας!» τη διέταξε.

Η Γαλάτεια, σαν να ξύπνησε από λήθαργο, τινάχτηκε και έτρεξε να εκτελέσει την εντολή της θείας. Κι ενώ τα χέρια της δούλευαν γρήγορα, το μυαλό της έτρεχε με ακόμη μεγαλύτερη ταχύτητα. Το γεγονός ότι η γεροντοκόρη θεία είχε αλλάξει γνώμη και είχε δεχτεί τον Μαρίνο τής ήταν ακόμη ακατανόητο. Ούτε που της περνούσε από το μυαλό ότι τη διαφορά είχαν κάνει τα τελευταία γεμάτα θυμό δικά της λόγια: *«Έτσι θα μείνετε μόνη, στην ησυχία σας, απαλλαγμένη από το βάρος μου!»*

Όλη τη νύχτα η ηλικιωμένη δεν μπόρεσε να κοιμηθεί, καθώς για πρώτη φορά συνειδητοποιούσε ότι θα έμενε ολομόναχη και έρημη μετά τον γάμο της Γαλάτειας. Όχι ότι είχε αγαπήσει το παιδί της ανιψιάς της. Ποτέ δεν είχε πολλές σχέσεις με τους συγγενείς της. Η πρόταση να φιλοξενήσει την κοπέλα ήρθε τη στιγμή που η μοναξιά της είχε γίνει δυσβάσταχτη. Μετάβωνε, αλλά πολύ αργά, που είχε διώξει όλα εκείνα τα προξενιά που ήρθαν όταν ήταν νέα, για χάρη ενός έρωτα που δεν είχε ποτέ μέλλον και που την άφησε γεροντοκόρη. Δέχτηκε τη Γαλάτεια για να έχει κάποιον μέσα στο σπίτι, έστω και για να ξεσπάει επάνω του, και η μικρή –όφειλε να της το αναγνωρίσει αυτό– είχε μεγάλες αντοχές και εξαιρετική ανατροφή. Ποτέ δεν της γύρισε λόγο πίσω παρά μόνο όταν στη ζωή της μπήκε ο έρωτας. Δε θα το παραδεχόταν ποτέ, αλλά δεν την αδικούσε. Η προοπτική όμως να ξαναμείνει μόνη την

τρομάξε και γι' αυτό προχώρησε σε στρατηγική υποχώρηση. Η ευχάριστη έκπληξη για εκείνη ήταν ότι ο αγαπημένος της ανιψιάς της έδειχνε ένας γοητευτικός και ευγενικός νέος άντρας.

Η Γαλάτεια, με χέρια που έτρεμαν, μπήκε στο σαλόνι προσφέροντας στον Μαρίνο σοκολατάκι και λικέρ, ενώ ετοίμαζε ήδη στην κουζίνα τσάι με κέικ και βουτήματα. Από την ελάχιστη παραμονή της στο δωμάτιο, κατάλαβε ότι το κλίμα βελτιωνόταν όλο και πιο πολύ. Παραλίγο θα της έπεφτε ο δίσκος, όταν, την ώρα που μπήκε, άκουσε τη θεία να γελάει δυνατά με κάτι που της έλεγε ο Μαρίνος. Με πόδια που έτρεμαν γύρισε στην κουζίνα κι όταν επέστρεψε με το τσάι, εκείνος την έβαλε να καθίσει δίπλα του χαμογελαστός.

«Λοιπόν, κορίτσι μου, είμαστε πολύ τυχεροί που θα έχουμε μια τέτοια θεία!» της ανακοίνωσε. «Όχι μόνο μας δίνει την ευχή της για να προχωρήσουμε στους γάμους μας, αλλά, κι εδώ είναι το μεγαλείο της θείας, μας καλεί να μείνουμε εδώ, μαζί της, σαν οικογένεια! Έτσι, δε θα έχουμε το περιττό έξοδο ενός ενοικίου στο ξεκίνημά μας και παράλληλα τα παιδιά μας θα μεγαλώσουν δίπλα σε μια τόσο αξιόλογη γυναίκα!»

Ένας γκρεμός άρχισε να την τραβάει στην απειλητική του άβυσσο. Το χαμόγελο κέρωσε στο πρόσωπό της, τα μέλη της τα τύλιξε παγωνιά, δεν τα αισθανόταν. Άκουσε κάτι να διαλύεται με θόρυβο· ήταν το σύννεφο όπου είχε εναποθέσει τα όνειρά της για ένα δικό της σπιτικό που θα όριζε κάθε γωνιά του. Απέναντί της δύο χαμόγελα περίμεναν να συμμεριστεί τον ενθουσιασμό τους κι εκείνη το μόνο που ήθελε ήταν να κλάψει τόσο δυνατά που τα δάκρυά της να γίνουν ποτάμι και να πνίξουν το μανσωλείο που ήλπιζε να μην ξαναδεί ποτέ στη ζωή της.

«Λοιπόν;» τη ρώτησε ο Μαρίνος και ο τόνος της φωνής του ήταν ξεκάθαρη υπόδειξη ότι δε φερόταν σωστά. «Δε θα φιλήσεις τη θεία σου; Δε θα της πεις ευχαριστώ που μας καλωσορίζει στο σπίτι της;»

«Μπορεί να μη θέλει να μείνετε εδώ!» ακούστηκε προσβεβλημένη η ηλικιωμένη γυναίκα.

«Μα τι λέτε!» διαμαρτυρήθηκε εκείνος. «Η Γαλάτεια ξαφνιάστηκε, αυτό είναι όλο! Απ' ό,τι μου ομολογήσατε, δεν αντιδράσατε και πολύ καλά, όταν μάθατε για μένα!» Το ύφος του άντρα έγινε τώρα πειρακτικό και το χαμόγελό του προκάλεσε ένα μικρό δικό της πριν συνεχίσει: «Πού να φανταστεί λοιπόν η μικρή μου ότι θα ερχόταν μια τέτοια πρόταση από εσάς; Έλα, Γαλάτεια! Μίλα επιτέλους!»

Η εντολή συνοδεύτηκε από ένα ελαφρύ σπρώξιμο που τη συνέφερε έστω και λίγο. Μουδιασμένη σηκώθηκε και άφησε ένα φιλί στο παγωμένο μάγουλο της θείας της, το πρώτο που της είχε δώσει ποτέ. Κατάφερε να ψελλίσει κι ένα αρκετά πειστικό «ευχαριστώ» πριν επιστρέψει στη θέση της και δαγκώσει τα χείλη της για να μην κλάψει.

Ονειρευόταν ότι ο γάμος της θα έμοιαζε με λαμπερή μέρα και ήταν ένα μουντό απόγευμα, με τη βροχή να καραδοκεί. Περιέμενε με λαχτάρα να στήσει το σπιτικό της και το μόνο που άλλαξε ήταν η μεταφορά της από το μικρό δωμάτιο υπηρεσίας σε μια κρεβατοκάμαρα δίπλα στις θείας. Ήθελε ένα χαρούμενο σπίτι με κήπο και βρέθηκε σ' ένα καταθλιπτικό διαμέρισμα όπου δεν είχε δικαίωμα να μετακινήσει ούτε ένα μπιμπελό. Το μόνο για το οποίο μπορούσε να χαμογελάει ήταν ότι, λίγο πριν από τον γάμο, έμαθε ότι περιέμενε το πρώτο της παιδί. Επιτέλους, κάτι ολότελα δικό της...

Τώρα που αναθυμόταν το παρελθόν, με την ασφάλεια της αποστασιοποίησης, όφειλε να παραδεχτεί ότι τα σημάδια ήταν πολλά, εκείνη όμως τυφλή για να τα δει. Από τη στιγμή που ο Μαρτίνος μπήκε στο σπίτι ως γαμπρός, άλλαξαν τα πάντα και η θεία μετατράπηκε σε θαυμάστριά του. Αυτό που παρέμενε σταθερό ήταν η συμπεριφορά της προς την ίδια. Η Γαλάτεια βρέθηκε να υπηρετεί δύο άτομα, ο άντρας της την έπεισε ότι δε χρειαζόταν

να δουλεύει πια, αφού περίμεναν κι ένα μωρό, κι έτσι κλείστηκε στο σπίτι με μοναδική της συντροφιά την ηλικιωμένη γυναίκα που γκρίνιαζε συνεχώς και για τα πάντα. Εκείνος έλειπε πολλές ώρες από το σπίτι, ήταν υπάλληλος σ' ένα γραφείο, κι αν δεν υπήρχε η βιβλιοθήκη η Γαλάτεια θα είχε τρελαθεί. Με το πρόσωπο χωμένο στις σελίδες ενός βιβλίου και την ψυχή της επιβάτη στο γερό σκαρί του, ταξίδευε μακριά απ' ό,τι την πονούσε, συναντούσε ξανά όνειρα που είχε και η ίδια κάνει, έκλαιγε για ζωές στις οποίες, όπως και στη δική της, η μοίρα είχε ορθώσει αδιέξοδα. Είχε τόσο πολύ απορροφηθεί από τα μυθιστορήματα που διάβαζε, ώστε κατάφερνε, κι όταν ακόμη η θεία την κατσάδιαζε, εκείνη να μην ακούει τίποτα, να ταξιδεύει στην ιστορία που την περίμενε.

Η έκπληξη ήρθε όταν λίγο πριν από τη γέννα η θεία τούς ανακοίνωσε ότι θα έγραφε το διαμέρισμα, στο οποίο ζούσαν, στο παιδί και στη Γαλάτεια, μαζί με δύο καταστήματα από τα οποία έπαιρνε ενοίκια κι ένα οικόπεδο που είχε στην Αγία Παρασκευή. Ο ενθουσιασμός του Μαρίνου ήταν μεγαλύτερος κι από της γυναίκας του. Γελώντας σαν παιδί, άρπαξε τη θεία και άρχισε να χορεύει μαζί της στο σαλόνι, ενώ άνοιξε ένα μπουκάλι κρασί για να το γιορτάσουν. Η Γαλάτεια είχε την αίσθηση ότι ήταν πάλι θεατής σε μια παράσταση που δεν ήθελε να συμμετέχει, ούτε όμως και να παρακολουθεί. Δεν καταλάβαινε τίποτα πια. Η θεία συνέχιζε να της συμπεριφέρεται σαν σε υπηρέτρια και τώρα ήθελε να της γράψει τέτοια περιουσία. Όταν ζήτησε από τον Μαρίνο, το ίδιο βράδυ που έμειναν οι δυο τους, να της εξηγήσει, εκείνος την πήρε αγκαλιά και τη φίλησε τρυφερά.

«Τι δεν καταλαβαίνεις, κουτή μου αγάπη;» τη ρώτησε μ' εκείνο το θεσπέσιο χαμόγελό του. «Ήρθαμε και της δώσαμε ζωή, γεμίσαμε χαρά το άδειο σπίτι της, περιμένουμε ένα μωρό... Ήθελε να μας το ανταποδώσει, αγάπη μου, και πρέπει να είσαι πιο τρυφερή μαζί της! Η γυναίκα κάνει ό,τι μπορεί για να μας ευχαριστήσει! Γίναμε τα παιδιά που δεν απέκτησε!»

Ένα εικοσάχρονο κορίτσι σωριάζεται νεκρό την ώρα που δουλεύει. Κανένας δεν μπορεί να βρει την αιτία. Ο Άρης, ο αγαπημένος της, απελπισμένος, υπόσχεται να ανακαλύψει ποιος ευθύνεται για τον θάνατό της. Δίπλα του στέκεται η μητέρα του, η Γαλάτεια, διάσημη συγγραφέας αισθηματικών μυθιστορημάτων. Εκείνη κάνει την υπέρβαση και αποφασίζει να εμπλακεί σε μια ιστορία ανώτερη από τις δυνάμεις της. Οι ιατροδικαστικές γνωματεύσεις δε ρίχνουν κανένα φως και όλες οι έρευνες καταλήγουν σε αδιέξοδο. Η Γαλάτεια δεν ξέρει αν υπάρχει καν δολοφόνος ή αν όλα όσα υποψιάζονται ο γιος της και η μητέρα της κοπέλας ανήκουν στη σφαίρα της φαντασίας. Στο μέλλον, και με όσα θα αποκαλυφθούν, θα ευχόταν να ήταν έτσι...

Εκδόσεις **ΨΥΧΟΓΙΟΣ**

www.psichogios.gr

ISBN: 978-618-01-1378-5

9 786180 113785

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 17192

Ε Σ Ε Ι Σ Κ Ι Ε Μ Ε Ι Σ Π Α Ν Τ Α Σ ' Ε Π Α Φ Η